

מעמד המורה בחברה הישראלית

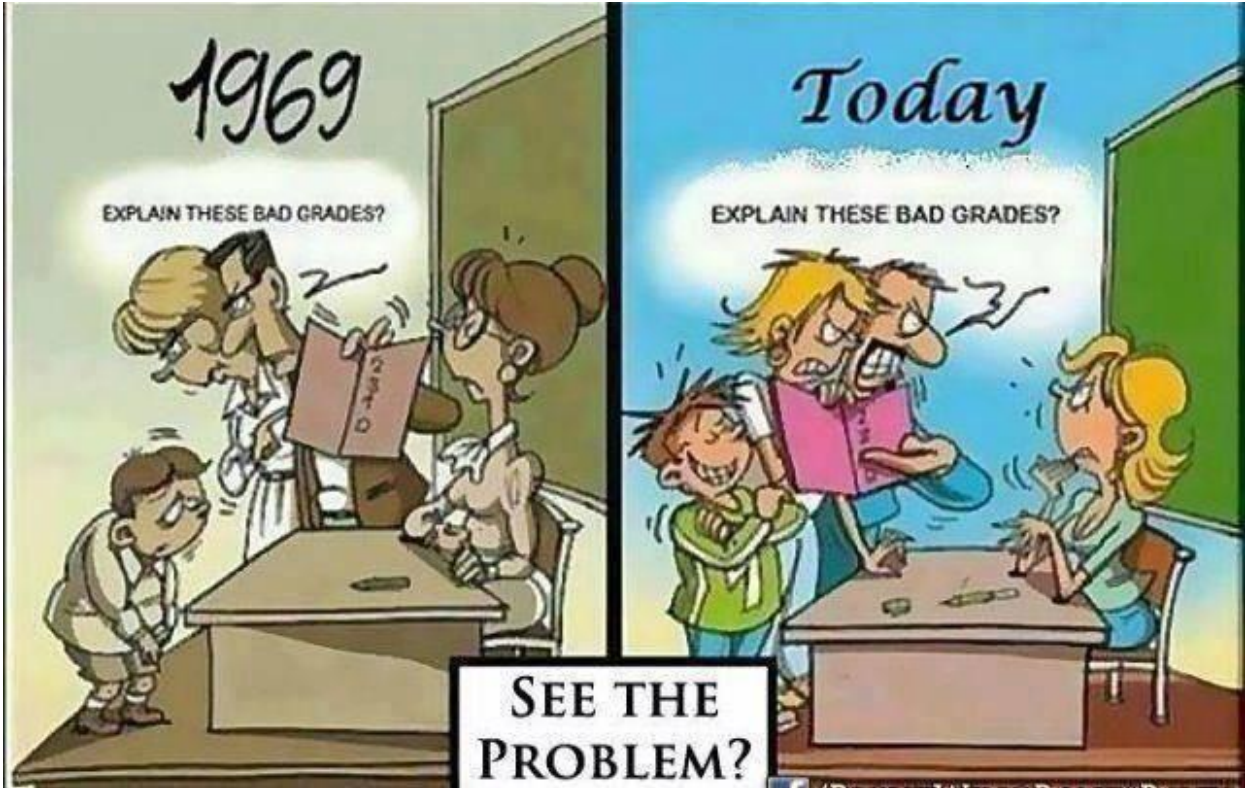
יצחק גילת זהבית כהן

מכללת לוינסקי לחינוך

רקע

- למעמד המורה בחברה יש השלכות ישירות על הנטייה לבחור בהוראה, על המחויבות של סטודנטים להוראה להתמיד בעבודה ועל הדימוי של מורים בעיני תלמידים והורים.
- סוגיית מעמד המורה בישראל מקבלת ביטוי גובר בשיח הציבורי בשנים האחרונות בעקבות נתונים השוואתיים (בעיקר מה OECD) המראים על הישגים נמוכים של תלמידים ועל מעמד נמוך של המורים בישראל.

- קיומו של כלי תקף ומהימן למדידת מעמדו של המורה בישראל עשוי לסייע להבין טוב יותר את התופעות והתהליכים הקשורים במעמד המורה.
- במכללת לוינסקי לחינוך פותח מדד למעמד המורה בחברה הישראלית.

הגדרה תיאורטית של מעמד הורה

המדד מחושב על פי שישה היבטים של המעמד החברתי.
ההיבטים נקבעו בקבוצת מיקוד של אנשי חינוך

- מהי רמת המקצוענות הדרושה במקצוע?
- האם המקצוע מאפשר התפתחות אישית?
- מה מידת התרומה של המקצוע לחברה?
- באיזו מידה השכר ראוי?
- באיזו מידה הייתי רוצה שילדי יעסוק במקצוע?
- מהי מידת היוקרה של המקצוע בחברה?

מדידת המעמד בחברה

מעמד המורה נמדד בהשוואה לחמישה מקצועות

- מקצועות אקדמיים בהם יש קשר עם מקבלי שירות
- **רופא עורך דין עובד סוציאלי**
- מקצועות מעוררי עניין בשיח הציבורי בישראל
- **איש צבא קבע איש הייטק**
- המדידה נעשתה על מדגם מייצג של האוכלוסייה בישראל (N=500) ב 2014 ו ב 2015
- הסולם נע בין 1 (נמוך) ל 6 (גבוה)

בעל המקצוע מקבל שכר ראוי	הייתי רוצה שהילד שלי יעסוק במקצוע	המקצוע מאפשר התפתחות אישית	המעמד של בעל המקצוע <u>בעיניך</u>	המקצוע מאפשר התפתחות אישית	תרומת בעל המקצוע לחברה	מעמד בעל המקצוע <u>בחברה</u>	
							רופא
							איש הייטק
							עורך דין
							מורה
							עובד סוציאלי
							איש צבא קבע

• באיזה מידה היית רוצה שהילד שלך יעסוק במקצוע?

רבה מאד	רבה	די רבה	די מועטה	מועטה	מועטה מאד	רופא
6	5	4	3	2	1	איש הייטק
6	5	4	3	2	1	עורך דין
6	5	4	3	2	1	מורה
6	5	4	3	2	1	עובד סוציאלי
6	5	4	3	2	1	איש צבא קבע
6	5	4	3	2	1	

מהימנות ותוקף

מהימנות

- חושבו מקדמי אלפא של קרונברך לכל מקצוע
- כולם נמצאו גבוהים מ 0.70

תוקף

- תקפות תוכן: השאלון ניתן למומחים שחיוו דעתם לגבי הרלוונטיות של הממדים כמשקפים את המעמד החברתי
- לממצאים יש גם משמעות מתקפת (בדיקת הממצאים אל מול המצופה מן ההבדלים בין המקצועות השונים).

תפיסת תרומתו של בעל המקצוע לחברה

סטיית תקן	ממוצע	גבוה (5+6)	נמוך (1+2)	
.86	5.35	84.8%	0.8%	רופא
1.06	4.45	49.8%	3.8%	איש הייטק
1.19	3.76	25.2%	12.6%	עורך דין
1.00	5.18	77%	1.6%	מורה
1.20	4.85	65%	4.8%	עובד סוציאלי
1.31	4.28	45.6%	9.2%	איש צבא קבע

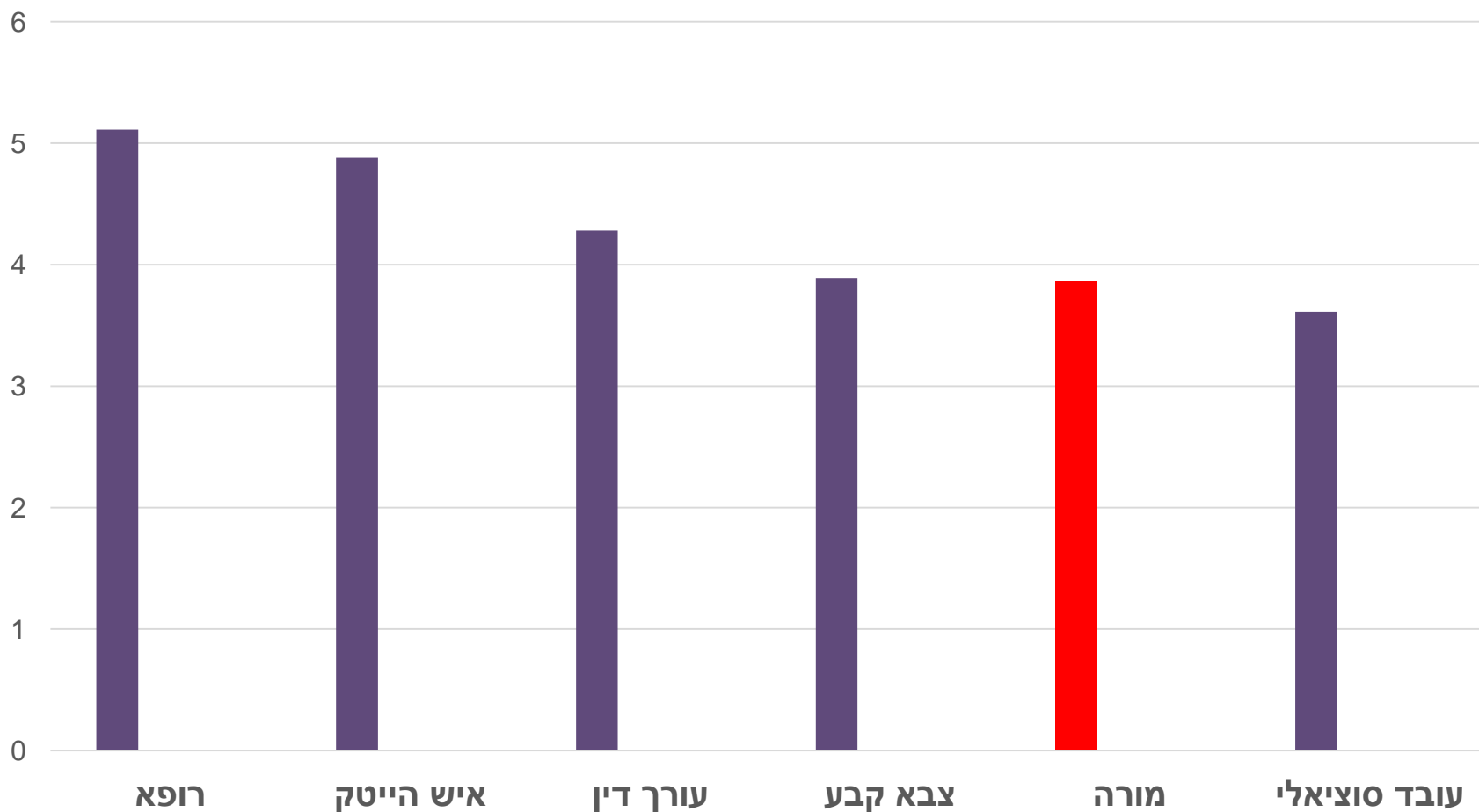
המידה שבה המשיבים הביעו רצון שהילד שלהם יעסוק במקצוע

סטיית תקן	ממוצע	גבוה 5+6	נמוך 1+2	
1.33	4.78	64.4%	6.6%	רופא
1.18	4.98	72.6%	4.2%	איש הייטק
1.58	3.74	35.6%	21.8%	עורך דין
1.43	3.30	19.2%	26.4%	מורה
1.41	2.86	13%	41%	עובד סוציאלי
1.56	3.22	22%	32.4%	איש צבא קבע

מעמד המקצועות בחברה (ממוצע של כל ההיבטים)

המקצוע	ציון ממוצע
רופא	5.11
איש היי טק	4.88
עורך דין	4.28
איש צבע קבע	3.89
מורה	3.86
עובד סוציאלי	3.61

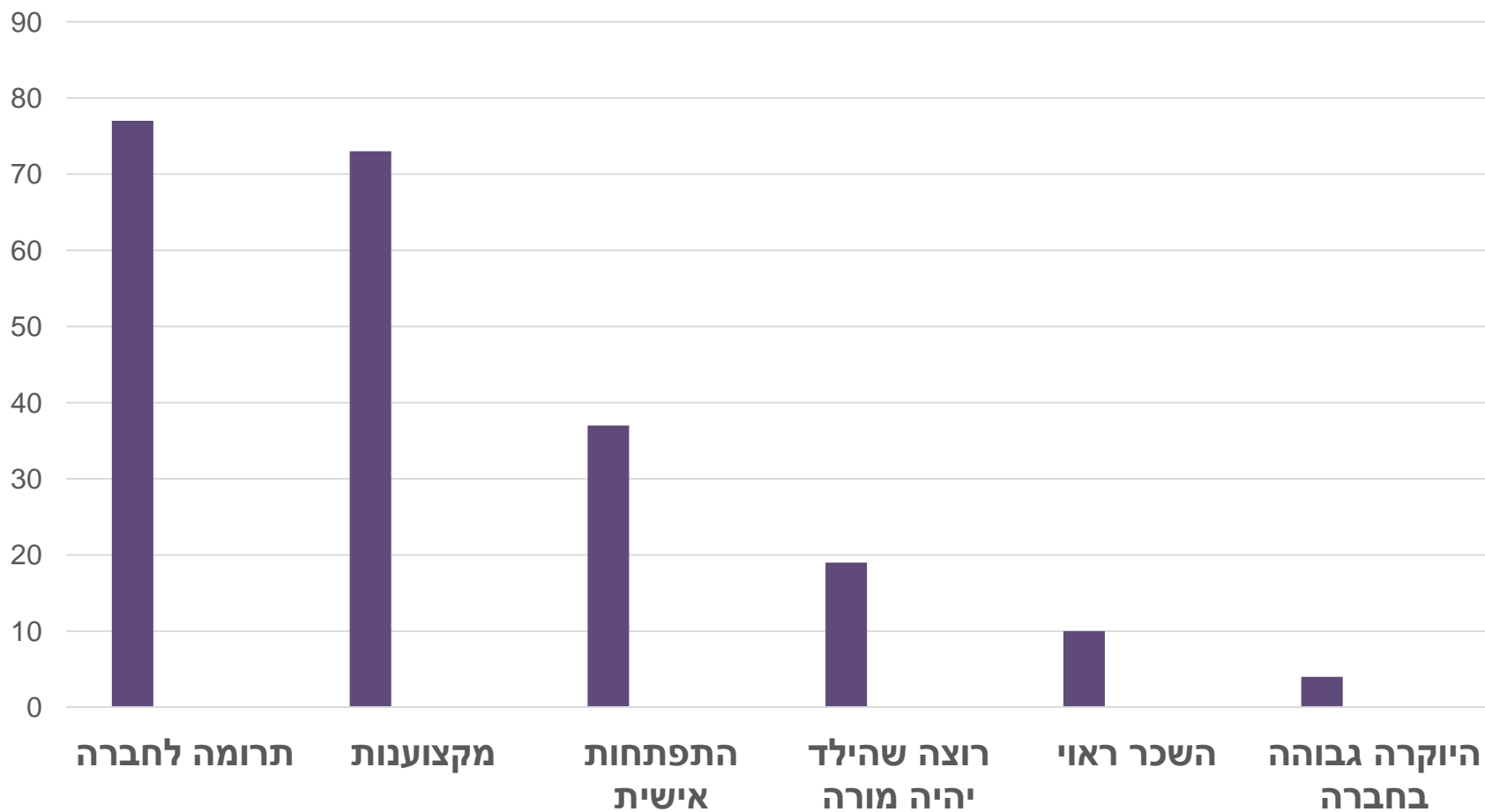
מעמד המורה יחסית למקצועות אחרים (ממוצע של כל ההיבטים)

מיקום יחסי של מורה בממדים השונים

השכר ראוי	רצון שהילד שלהם יעסוק במקצוע	מאפשר התפתחות אישית	מעמד בעל המקצוע בעיני המשיבים	רמת המקצוענות הדרושה	תרומתו של המקצוע לחברה	מעמד המקצוע בחברה הישראלית
איש הייטק	איש הייטק	רופא	רופא	רופא	רופא	רופא
רופא	רופא	איש הייטק	איש הייטק	איש הייטק	מורה	איש הייטק
עורך דין	עורך דין	עורך דין	עורך דין	מורה	עו"ס	עורך דין
צבא קבע	מורה	מורה	מורה	עורך דין	איש הייטק	צבא קבע
מורה	צבא קבע	עו"ס	עו"ס	עו"ס	צבא קבע	מורה
עו"ס	עו"ס	צבא קבע	צבא קבע	צבא קבע	עורך דין	עו"ס

מעמד המורה: פרופיל על פי היבטים (% הסבורים שההיבט גבוה)

קשר בין מעמד המורים לבין מאפייני המשיבים

- ככלל, לא נמצאו קשר בין מעמד המקצועות השונים לבין המאפיינים הבאים: מין, גיל, השכלה, דתיות.
- לא נמצאו הבדלים בין הממצאים שהתקבלו בקרב משיבים מורים לבין הממצאים שהתקבלו בקרב משיבים בעלי מקצועות אחרים.

סיכום

- בסיכום כללי - מעמד המורה בחברה הישראלית נמוך בהשוואה למקצועות אחרים
- בחלק מן ההיבטים מעמד המורה גבוה מאד ובחלק הוא נמוך מאד. הפרופיל של המורה "תנודתי"
- התמונה שהתקבלה ב 2014 דומה מאד לתמונה שהתקבלה ב 2015

השלכות יישומיות ומחקריות

- קיים פוטנציאל להעלאת המעמד של המורה בחברה
- מעקב על מעמד המורה בחברה לאורך זמן
- עריכת מחקרים על הקשר בין מעמד המורה לבין מכלול משתנים בתחום החינוך
- עריכת מחקרים על מעמד חברתי של מקצועות אחרים

תודה

תודה

מורה

